

Nazorg voor wonden behandeld op de dienst spoedgevallen

Jan Yperman Ziekenhuis • Briekestraat 12 • 8900 Ieper •
www.yperman.net • 057 35 35 35
info@yperman.net •

Beste patiënt,

U werd op de spoedgevallendienst behandeld nadat u een letsel opliep waarbij de huid en eventueel ook de diepere weefsels beschadigd werden. Wellicht heeft u vragen voor de verdere wondverzorging thuis.

Tetanus vaccinatie

Indien u niet in orde was met de preventieve vaccinaties voor wondklem (tetanus) kreeg u op spoedgevallen een inspuiting in de spier en kreeg u een vaccinatiekaartje mee. Uw huisarts zal dit verder opvolgen.

- **Wat is tetanus?**

Tetanus is een ernstige ziekte die veroorzaakt wordt door de tetanusbacterie *Clostridium Tetani*. Deze komt voor in aarde, straatvuil en uitwerpselen van plantenetende dieren. De besmetting vindt plaats via verwondingen (ook kleine wondjes en tweede- of derdegraads brandwonden) en/of dierenbeten. De bacterie scheidt een gif (toxine) af dat krampen (kaakklem) en verlammingen kan veroorzaken. Door de preventieve toediening van tetanusvaccinaties kan de ziekte zich niet ontwikkelen.

- **De vaccinatiekaart.**

Het is belangrijk om steeds uw vaccinatiekaart bij de hand te hebben. Hierdoor is de laatste vaccinatiedatum gekend en wordt een “overvaccinatie” vermeden. Bovendien kan u aan de hand van deze kaart zien wanneer een herhalingsinspuiting dient te gebeuren.

- **Aandachtspunten bij vaccinatie.**

De injectie van dit vaccin kan plaatselijk roodheid en pijn geven rond de injectieplaats. Ook spierstijfheid in het lidmaat waarin geïnjecteerd werd, kan een aantal dagen aanslepen. Zeer zeldzaam doet zich een algemene reactie voor met koorts, jeuk en pijn in het lidmaat. Raadpleeg uw huisarts indien u veel last ondervindt. Zeldzamer is een aantasting van de zenuwbanen. Tekens hiervan zijn tintelingen, naaldprikken en gevoelloosheid van het lidmaat waarin ingespoten werd zijn. In dit geval dient u uw huisarts te raadplegen.

- **Vaccinatieschema:**

Vaccinatie-status	Mooie kleine wonde		Risico-wonde	
	Tedivax	Tetabline	Tedivax	Tetabuline
Onbekend of onvolledig	Ja	Neen	Ja	Neen
	+ herhaling na 1 maand na 1 jaar		+ herhaling na 1 maand na 1 jaar	
Volledig	Neen	Neen	Neen	Neen
	Zo laatste dosis > 10j geleden is, dan herhaling	Neen	Zo laatste dosis > 5j geleden is, dan herhaling	Neen
			Zo laatste dosis > 20j geleden is, dan herhalings-spuit + herhaling na 1 maand na 1 jaar	Ja

Hechting

Een snijwonde moet binnen de eerste 6 uur gehecht worden, nadien is de kans op wondinfectie sterk verhoogd. De wonde wordt eerst plaatselijk verdoofd door middel van een onderhuidse injectie. Na 30-60 minuten verdwijnt de verdoving en komt het gevoel geleidelijk terug. De urgentiearts of chirurg zal u daarom pijnstillers voorschrijven die u best op de voorgeschreven tijdstippen inneemt. Mocht de pijnstilling onvoldoende zijn, kan u zich richten tot uw huisarts.

Extra aandachtspunten na een wondhechting:

- Hoofdwonde: strikt droog te houden gedurende 48u, nadien spoelen met zuiver water en steeds al dappend drogen met propere handdoek. Verweking van hoofdhuid kan een goede wondgenezing verhinderen.
- Wonde aan de ledematen: houd uw arm of been steeds in hoogstand (vingers omhoog).

Wanneer contact opnemen met de huisarts?

- Wanneer u veel pijn blijft hebben
- Wanneer er ontstekingsstekens zijn: lokale roodheid en warmte, evacuatie van etter uit de wonde, ernstige zwelling van het lidmaat of koorts zonder duidelijke oorzaak
- Wanneer de wonde terug open gaat

Verwijderen van hechtingen (draadjes of nietjes)

- De spoedarts of chirurg zal u advies geven over het ideale tijdstip, dat afhankelijk is van de hechtingsplaats
- U maakt hiervoor een afspraak
 - Bij voorkeur bij de huisarts
 - Op de consultatie Heelkunde in het Jan Yperman Ziekenhuis (indien de wonde speciale opvolging behoeft)

Speciale wondzorg

Schaafwonden en kleine brandwonden: Wondgel (Flaminal Hydro® of Flamigel®)

De wondgel zorgt voor een vlottere wondgenezing en wordt steeds in combinatie met een vetverband gebruikt (zie onder). Tijdens de wondzorg en de verbandwissel moeten steeds dezelfde stappen doorlopen worden. De arts zal hiervoor indien gewenst een voorschrift voor thuisverpleging opmaken:

- **Reinigen:** Flamirins® of steriel fysiologisch water
- **Ontsmetten:** Isobetadine Dermicum
- Wondgel
- Flaminal Hydro® bij diepe schaafwonden of **2e graad** brandwonden, een laag van 0.5cm aanbrengen op een vetband
- Flamigel® bij oppervlakkig schaafwonden en **1e graad** brandwonden, een laag van 0.5cm aanbrengen op een vetband of open laten aan de lucht
- Vetband met gel op de wonde leggen (gel tussen wonde en vetverband)
- **Steriel afdekken** met een compres en vastmaken met een propere windel

Verzorging met vetverband

Er zijn 3 soorten vetverbanden: een gewoon vetverband, een vetverband met een ontsmettende werking (Isobetadine vetverband®) en een vetverband met een antibiotische werking (Fucidine vetverband®).

Een vetverband wordt al dan niet in combinatie met een wondgel (meestal Flaminal Hydro®) aangebracht op een diepere huidwond of schaafwonde om verkleving met het verband te vermijden en zo een vlottere genezing toe te laten. Dit verband wordt best na een tweetal dagen vervangen door de huisarts, de specialist van het ziekenhuis of de thuisverpleegkundige.

Skin tears

Een skin tear (= gescheurde huid) komt voor bij een dunne en broze huid, vooral bij ouderen en na langdurige behandeling met cortisone.

Voor de wondbehandeling wordt gebruik gemaakt van een speciaal verband (Mepitel®). De genezing is een zeer traag proces, en een goede opvolging door een professionele hulpverlener (arts, thuisverpleegkundige) is hierbij van groot belang.

Het wondverband moet de eerste 5 dagen dicht blijven en wordt pas vervangen bij de eerste controle door de huisarts of de chirurg.

Steristrips

Deze smalle kleefpleisters worden aangebracht om hechtingen te bedekken of om wondranden samen te brengen in geval van zeer kleine snijwondjes. U mag deze zelf verwijderen na 5 à 7 dagen volgens volgende werkwijze:

- Steristrips bevochtigen met fysiologisch water
- Voorzichtig losmaken
- Trek traag naar de wonde toe
- Dit kan ook via de huisarts

Wondlijm (vb. Dermabond)

Bij kleine wonden zonder tractie op de wondranden wordt soms geopteerd om de wonde te lijmen. Deze speciale lijm valt vanzelf af als de wonde geheeld is. Een verband is hier niet noodzakelijk.

Aandachtspunten wondlijm:

- Zorg dat de wonde zuiver en droog blijft gedurende de eerste 24u
- Laat het verband de eerste 5 dagen dicht
- Niet zwemmen of baden, geen zeep
- De wonde zoveel mogelijk laten rusten, spanning of trekkrachten vermijden
- Niet wrijven of borstelen over de wondlijm
- Indien het verband erg bebloed of vervuild is, vervangen (reinigen - ontsmetten - steriel afdekken)

Veel gestelde vragen

Mag ik gehechte wonden nat maken?

Een gehechte wonde impliceert niet dat u zich niet mag wassen. Over het algemeen vermijdt u best om de wonde onder water te houden. Wacht 48u om wonden aan de hoofdhuid nat te maken. Een wonde wordt beschouwd als zijnde ondoordringbaar voor microben na 48u, maar daarom is ze nog niet bestand tegen tractie. Dat is de reden waarom de draadjes er ook vrij lang inblijven. Een wonde die nat geworden is, moet u steeds afdrogen.

Wat moet ik doen als het verband loskomt?

Het wondverband dat werd aangebracht op de spoedgevallendienst beschermt de wonde en is vaak onmisbaar in de eerste 48u. Niet alle gehechte wonden moeten noodzakelijkerwijze afgedekt worden met een verband (bv. hoofdwonden). Een verband kan er wel voor zorgen dat een wonde niet vuil wordt of uitdroogt. Een losgekomen verband kan u vervangen door een steriel kompres dat u op zijn plaats houdt door een stukje kleefpleister. U vindt alle materiaal in de plaatselijke apotheek. Na de eerste controle bij de (huis)arts moet het verband in principe dagelijks vervangen worden.

Wat moet u doen als er een bloeding optreedt?

U moet een arts raadplegen als de wonde blijft bloeden en het verband helemaal doordrenkt geraakt, ondanks stevige manuele compressie (bloeding afdrukken met de hand) gedurende 15 minuten.

Ik neem bloedverduunners, moet ik stoppen of wanneer mag ik deze terug innemen?

Volg het advies van de urgentiearts of de chirurg. Bij twijfel contacteert u best de huisarts.

Wat moet ik doen als er een draadje loskomt?

Niet aan de draadjes trekken. Bij twijfel de arts contacteren. Indien nodig zal deze het draadje weghalen en een kleefverband aanbrengen in de vorm van steriele hechtingstrips (steristrips).

Wat moet ik doen als de wonde pijn doet?

De wonde kan lokaal pijnlijk aanvoelen in de eerste uren na de hechting. Raadpleeg uw huisarts indien de pijn erger wordt na 48u of wanneer u abnormaal veel pijn heeft bij bepaalde bewegingen.

Moet ik geneesmiddelen nemen?

De spoedarts of chirurg kan een antisepticum (ontsmettingsmiddel), pijnstillers of zelfs een antibioticum voorschrijven. Dit gebeurt niet systematisch. De vaccinatie tegen tetanus dient nagevraagd te worden.

Mag ik werken?

U moet de geldende arbeidswetgeving volgen. Werkhervatting wordt individueel bepaald naargelang de activiteit en soort wonde. Huishoudelijke activiteiten moeten indien nodig aangepast worden om elke vorm van besmetting of tractie op de wonde te vermijden.

Ik ga op vakantie, mag ik zonnen?

Houd de wonden gedurende 3 tot 6 maanden uit de zon. Vermijd het gebruik van zonnecrèmes zolang de wonde niet volledig genezen is.

Hoe lang blijft mijn litteken zichtbaar?

Houd er rekening mee dat het 6 maanden kan duren vooraleer de rode kleur van een litteken begint te vervagen. Een litteken neemt zijn definitieve uitzicht aan na ongeveer één jaar.

**Jan Yperman Ziekenhuis • Briekestraat 12 • 8900 Ieper •
www.yperman.net • 057 35 35 35
info@yperman.net •   **